

Нападовська Г.Ю.
аспірант кафедри соціально-
економічної географії
Херсонський державний університет
e-mail: anyanapadovskaya@gmail.com

ДИНАМІКА СТВОРЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ (НА ПРИКЛАДІ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Однією з головних причин адміністративно-територіальної реформи є те, що на сучасному етапі розвитку держави місцеве самоврядування переважно неспроможне активізувати економічну діяльність і забезпечити сприятливе середовище для життєдіяльності людей.

Нині особливо актуальні питання встановлення місця і ролі тієї чи іншої території у просторовій організації суспільства. Це спричинено стрімкою суспільною перебудовою, активізацією усіх соціально-економічних процесів, посилення численних та різнорівневих інтеграційних процесів. Процеси, що відбуваються в Україні в період становлення ринкової економіки і політичних реформ, зумовлюють подальше наростання диспропорцій і асиметрії на всіх рівнях просторової стратифікації – від загальнонаціонального до внутрішньо регіонального [6].

Починаючи з 2014 р. в Україні розпочалося формування нових одиниць адміністративно-територіального устрою – об'єднаних територіальних громад шляхом укрупнення існуючих одиниць найнижчого порядку – сільських рад [3]. У 2014 р. схвалено концептуальні засади [5], а з 2015 р. розпочалася практична реалізація реформи територіальної організації влади та місцевого самоврядування.

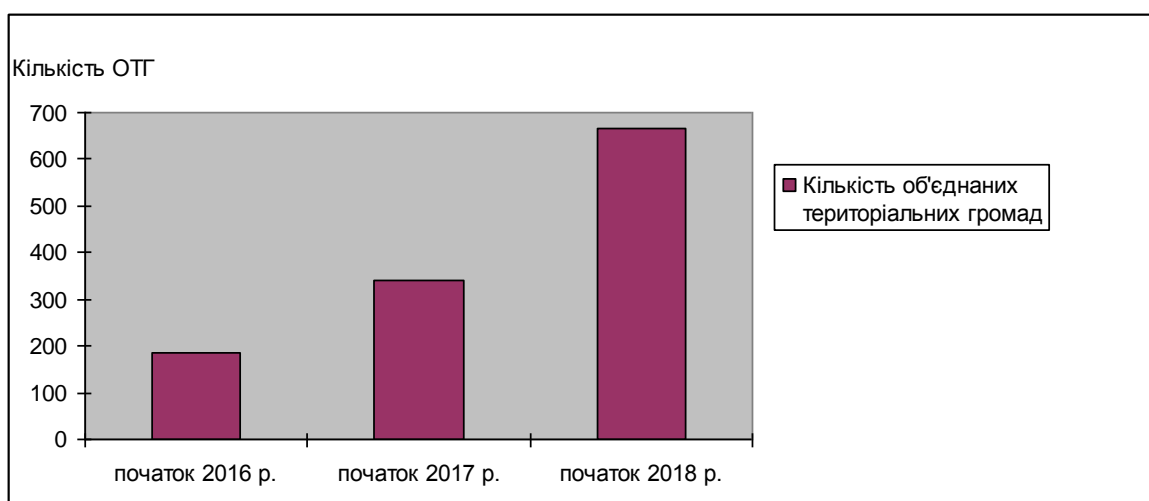
В Конституції України [2] та Законі «Про місцеве самоврядування в Україні» [4] закріплені головні положення територіальних громад в системі

місцевого самоврядування. Згідно Закону «Про місцеве самоврядування в Україні» [4] «територіальна громада – жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр». Відповідно до Конституції України [2] територіальна громада визначена як первинний суб'єкт місцевого самоврядування. Згідно статті 140 [2], місцеве самоврядування є правом територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

При формуванні нових адміністративно-територіальних утворень, особливо низової ланки (громад), важливу роль відіграють суспільно-історичні, природно-географічні, соціально-економічні, транспортно-географічні чинники.

Станом на початок 2018 року в Україні зареєстровано 666 об'єднаних територіальних громад. Якщо порівнювати з минулими роками, то на початок 2017 в Україні офіційно була утворена 341 об'єднана територіальна громада, а станом на 1 вересня 2016 р було зареєстровано 184 об'єднаних територіальних громад (рисунок 1). Кількість проектних територіальних громад станом на початок 2018 року становить 983 [1].

Рис. 1 Динаміка створення ОТГ в Україні

До процесу реформування адміністративно-територіального устрою в Україні поступово прилучається все більше поселень. Активно відбуваються ці трансформації на регіональному рівні і зокрема в Херсонській області (таблиця 1) [7].

Таблиця 1. Об'єднані територіальні громади Херсонської області

(станом на початок 2018 р)

Номер	Назва об'єднаної територіальної громади	Ради що увійшли до складу об'єднаної територіальної громади
1.	Асканія-Нова селищна об'єднана територіальна громада (Чаплинський район)	Асканія-Нова; Маркеєвська
2.	Бехтерська сільська об'єднана територіальна громада (Голопристанський район)	Бехтерська; Олексіївська
3.	Білозерська селищна об'єднана територіальна громада (Білозерський район)	Білозерська; Надєждівська Томинобалківська
4.	Борозенська сільська об'єднана територіальна громада (Великоолександрівський район)	Борозенська; Новокубанська Чарівненська
5.	Великокопанівська сільська об'єднана територіальна громада (Олешківський район)	Великокопанівська; Абрикосівська
6.	Виноградівська сільська об'єднана територіальна громада (Олешківський район)	Виноградівська; Тарасівська Брилівська
7.	Високопільська селищна об'єднана територіальна громада (Високопільський район)	Високопільська; Нововознесенська Малешестірянська
8.	Гладківська сільська об'єднана територіальна громада (Голопристанський район)	Гладківська; Таврійська
9.	Горностаївська селищна об'єднана територіальна громада (Горностаївський район)	Горностаївська; Заводівська Маринська; Ольгинська Червоноблагодатненська Козаче-Лагерська; Славненська Великоблаговіщенська
10.	Долматівська сільська об'єднана територіальна громада (Голопристанський район)	Долматівка; Добропілля Нововолодимирівка
11.	Зеленопідська сільська об'єднана територіальна громада (Каховський район)	Червоноперекопська Дмитрівська Слобідська.
12.	Іванівська селищна об'єднана територіальна громада (Іванівський район)	Іванівська; Новомиколаївська Шотівська; Трохимівська Балашівська; Благодатненська Нововасилівська; Воскресенська Новосемнівська
13.	Каланчацька селищна об'єднана територіальна громада (Каланчацький район)	Каланчацька; Новокиївська Новопавлівська; Гаврилівська Олександрівська; Привільська Роздольненська
14.	Костянтинівська сільська об'єднана територіальна громада (Горностаївський район)	Дубівська; Костянтинівська Антонівська; Червонополянська
15.	Кочубеївська сільська об'єднана територіальна	Кочубеївська; Заградівська

	грумада (Горностаївський район)	Пригір'ївська; Орлівська
16.	Любимівська селищна об'єднана територіальна групада (Каховський район)	Любимівська; Василівська Каїрська(Горностаївський район)
17.	Мирненська селищна об'єднана територіальна групада (Каланчацький район)	Мирненська; Червоночабанська
18.	Музиківська сільська об'єднана територіальна групада (Білозерський район)	Музиківська; Східненська
19.	Присиваська сільська об'єднана територіальна групада (Чаплинський район)	Григорівська; Павлівська Строганівська; Іванівська
20.	Роздольненська сільська об'єднана територіальна групада (Каховський район)	Роздольненська; Семенівська Чорноморівська; Новокам'янська Костогризівська
21.	Станіславська сільська об'єднана територіальна групада (Білозерський район)	Широкобалківська Станіславська
22.	Тавричанська сільська об'єднана територіальна групада (Каховський район)	Тавричанська; Заозерненська Дудчинська
23.	Хрестівська сільська об'єднана територіальна групада (Каховський район)	Хрестівська; Новонаталівська Долинська; Надеждівська Шевченківська
24.	Чаплинська територіальна групада (Чаплинський район)	Чаплинська; Скадовська Першокостянтинівська Балтазарівська; Магдалинівська Кучерявоволодимирівська Червонополянська
25.	Чулаківська сільська об'єднана територіальна групада (Голопристанський район)	Чулаківська; Рибальчеська
26.	Ювілейна сільська об'єднана територіальна групада (Олешківський район)	Ювілейна Щасливська Подоло-Калинівська

Станом на початок 2018 року в Херсонській області зареєстровано 26 об'єднаних територіальних громад. Якщо порівнювати з минулим роком, то на початок 2017 в Херсонській області існувало 17 об'єднаних територіальних громад [7].

Реформування адміністративно-територіального устрою, а особливо низової його ланки – громад потребує передусім розроблення стратегій розвитку цих територіально-адміністративних одиниць з врахуванням переваг та недоліків, що постають із наявного природного, соціального та економічного потенціалів. Головними умовами формування об'єднаних територіальних громад як основи нового адміністративно-територіального устрою країни є добровільність об'єднання населених пунктів з врахуванням основних принципів геопросторової організації територіальних громад, забезпечення її

економічної спроможності, а також вдосконалення нормативно-правової бази щодо формування нових адміністративно-територіальних одиниць.

Список використаних джерел: 1. Геопортал адміністративно-територіального устрою України – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://atu.minregion.gov.ua/ua/home>

2. Конституція України: прийнята 28 червня 1996 р. – К.: Преса України, 1997. – 80 с.

3. Олійник Я.Б, Остапенко П.О. Формування спроможних територіальних громад в Україні: переваги, ризики, загрози / Я.Б. Олійник, П.О. Остапенко // Український географічний журнал. – 2016. - № 4. – С. 37-43.

4. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України: прийнятий 21 травня 1997 р.: № 280/97-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1997. - № 24. – С. 170.

5. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>

6. Пилипенко І. О. Механізми формування суспільно-географічних периферій в контексті динамічних концепцій регіонального розвитку / І. О. Пилипенко // Культура народів Причорномор'я. – 2009. - № 162. – С. 23-27.

7. Херсонська обласна рада [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://khor.gov.ua/mistseve-samovryaduvannya/povnovazhennya/perelik-ob-yednanih-teritorialnih-gromad-hersonskoyi-oblasti-stanom-na-01-01-2018/>